

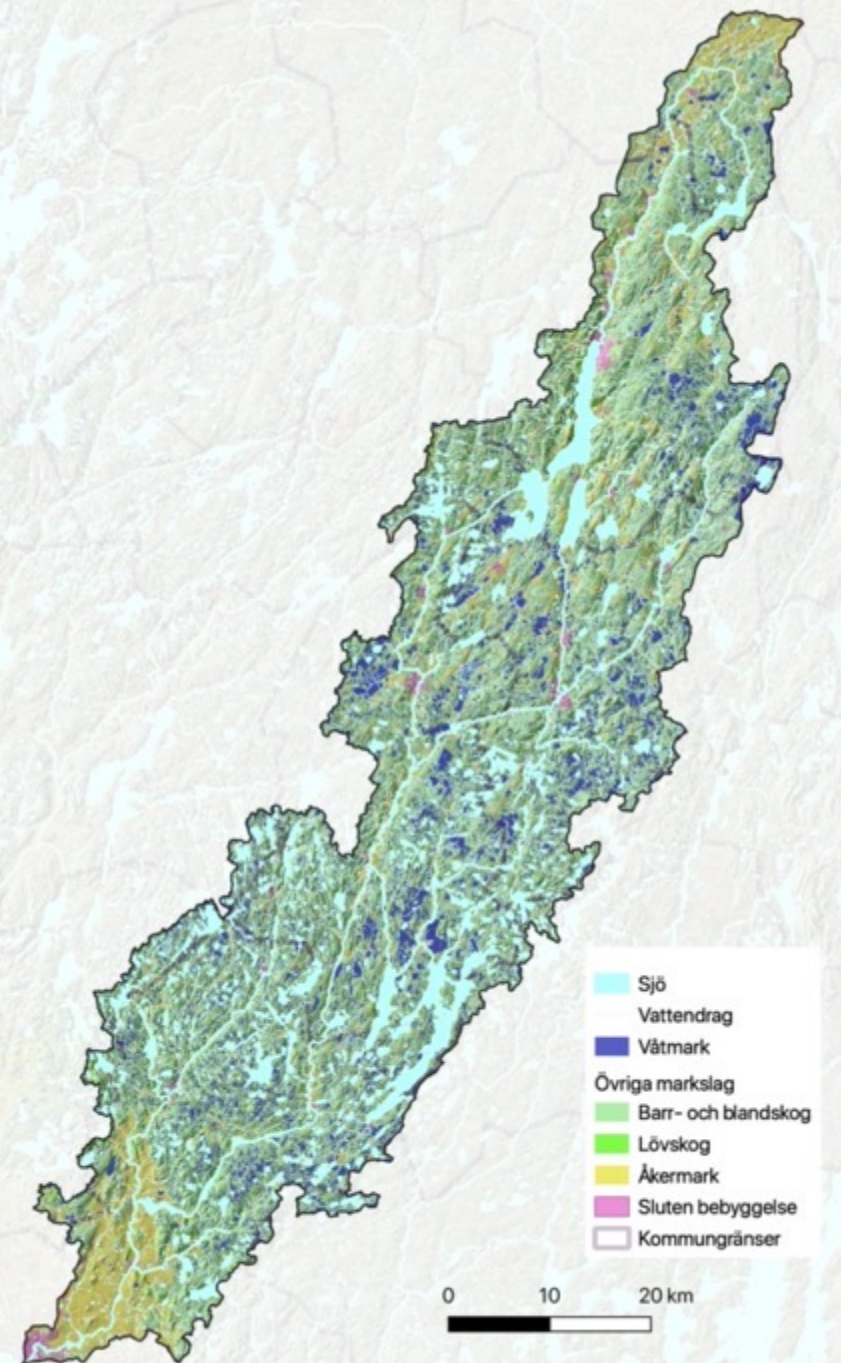
Ätrans vattenråd

Avrinningsområdesbaserad
samverkan

Hemsida: <https://atransvattenrad.se>

Vatten förenar
allt levande

Våtmarker,
vattendrag,
sjöar,
grundvatten

EU:s vattendirektiv

”Vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant.”

Vattenråd i Sverige

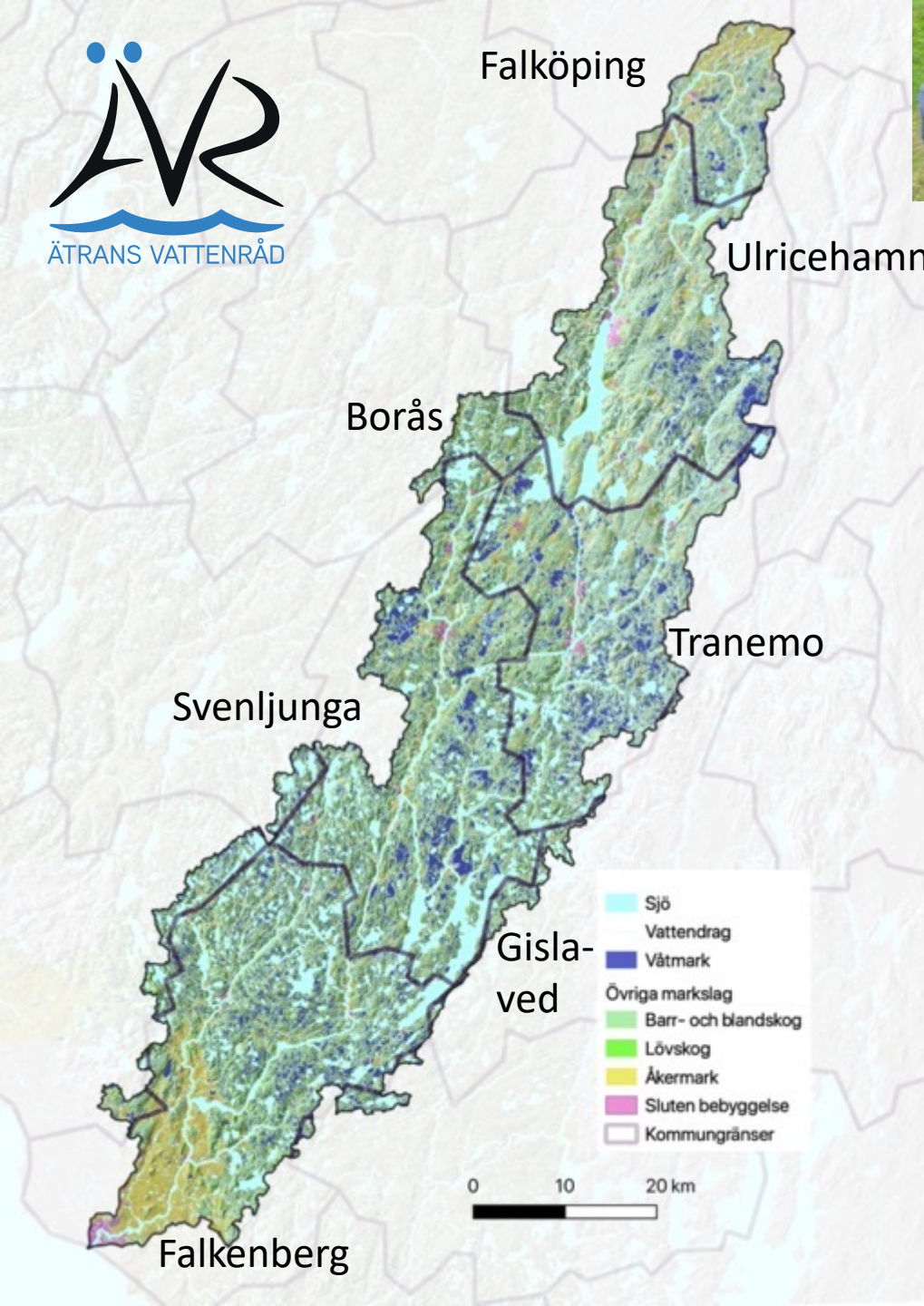
samt avrinningsområden
och kustområden

- Krav att uppnå god status i alla vattenförekomster
- Statusen får inte försämrans
- Nytt åtgärdsprogram 2022-2027

Ledord

- Lokalt deltagande
- Samverkan
- Helhetssyn

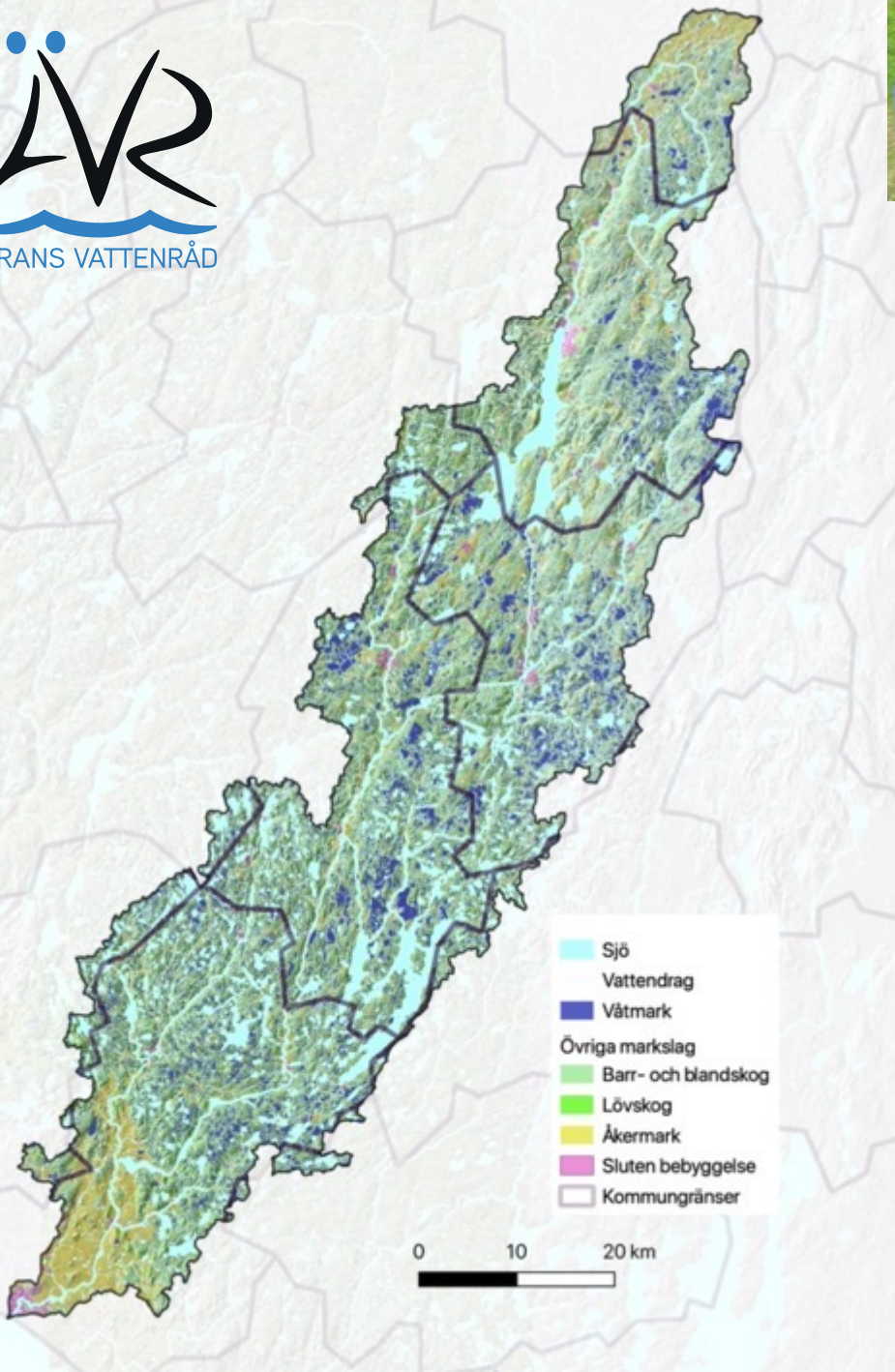
Vad är Ätråns vattenråd?

- En **ekonomisk förening för samverkan** kring Ätråns vattensystem.
- Bildades 2007. (Tidigare vattenvårdsförbund från 1973.)
- **33 medlemmar** (kommuner (7), företag, föreningar, intresseorganisationer....)
- Serviceavgift (71000 kr/år)
- Söker pengar för projekt. (2023 närmare 3 miljoner kr)
- Har **åtgärdssamordnare** 2020-2024

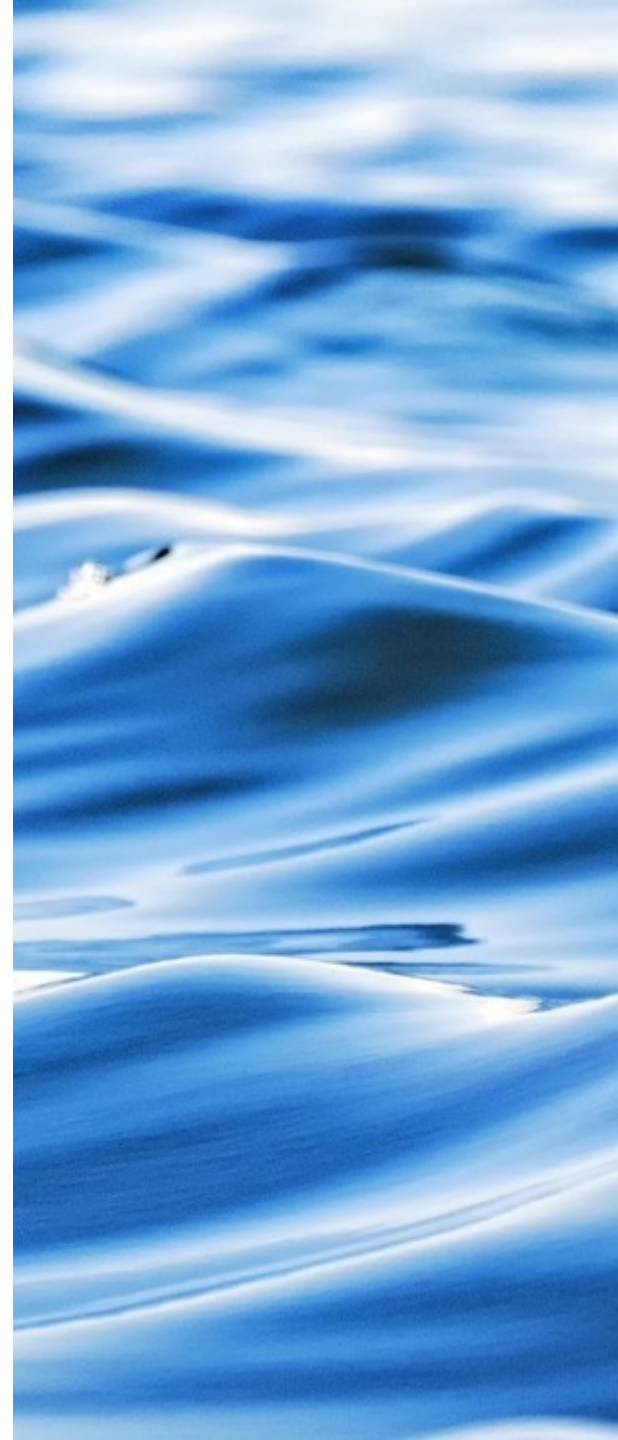
Vad gör Ätrans vattenråd?

- Årlig **vattenprovtagning** i hela systemet (Samordnad recipientkontroll, SRK, separat serviceavgift).
  - Lagstadgad **egen vattenprovtagning**
  - För att **effektivisera** utförs samordnad recipientkontroll i avrinningsområdet.
- **Kartläggning** av miljöer i och vid vattendragen och våtmarker.
- **Åtgärder och projekt för bättre vattenmiljö**: Ett 40-tal projekt har genomförts eller pågår sedan 2016.
- **Möten och temadagar** om dagvatten, vattenbrist, vattenkraft, Blå hälsa mm.
- **Samverkan och samarbete** med markägare, lokala grupper, skolor, intresseorganisationer, föreningar, företag och kommuner i vattenrådet.

Organisation

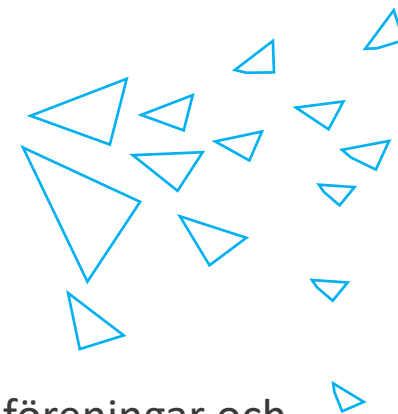
- **Styrelse** med representanter från kommuner (politiker), intresseorganisationer, företag, ideella föreningar
- **Årsmöte** med ombud för medlemsorganisationerna
  - Beslut om budget, verksamhetsplan, val av styrelse mm.
- **Kontakter med tjänstepersoner** på kommuner, VA-bolag
- **Samordnare/sekreterare**
  - Samordning, projektledning, processledning
  - Vissa vattenråd har även åtgärdssamordnare

Åtgärdssamordnare

2020-2024

- **Lyssna på idéer** från vattenråd, lokala föreningar och markägare.
- Ta fram **förslag till åtgärder**.
- **Kontakta** markägare, företag, föreningar, kommuner och myndigheter för att undersöka intresse.
- **Vattendragsvandringar** och möten i fält för att väcka intresse.
- Hjälpa till med **ansökningar, anmälningar** och **tillstånd**.
- Skapa **vinn-vinn** situationer och en helhetsyn för tex biologisk mångfald, ekosystemtjänster, rekreation, pedagogik och hållbar markanvändning.
- Uppmuntra till att bilda **lokala vattengrupper**.

Möten och samarbete

- Utgår från det lokala
- Utformar mål och arbete tillsammans
- Lär av varandra
- Nya kontakter och idéer
- Samarbete

Temadag om dagvatten

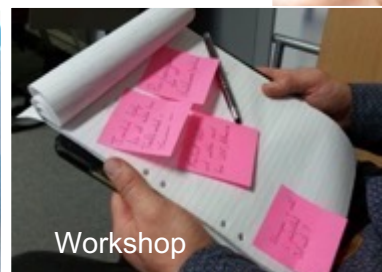
Vattendragsvandring med diktningföretag vid Vartofta

Arbetsgrupper för lokala vattenprojekt

Högvadsåprojektet

Workshop

Vattendragsvandring efter åtgärder med lokal vattengrupp

Temadag om vatten och hälsa

Vattenpedagogik

- för barn och vuxna

- Samarbete med skolor (T ex Sexdragaskolan, Mjöbäckskolan, gymnasiet i Falkenberg)
- Vatten som pedagogisk utgångspunkt
- Att utforska platsen i ett sammanhang

<https://atransvattenrad.se/skolor/>

Årlig vattenprovtagning (Samordnad recipientkontroll)

<https://atransvattenrad.se/arsrapporter/>

- Näring (kväve och fosfor)
- pH
- Grumlighet och färg
- Växtplankton och syre i sjöar
- Metaller t ex Hg, Cr, As, Pb, Cd
- Bioindikatorer: kiselalger, bottenfauna, växtplankton
- Elfiske

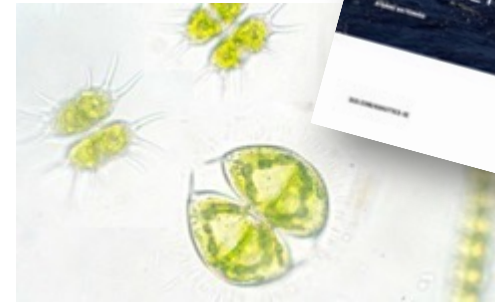
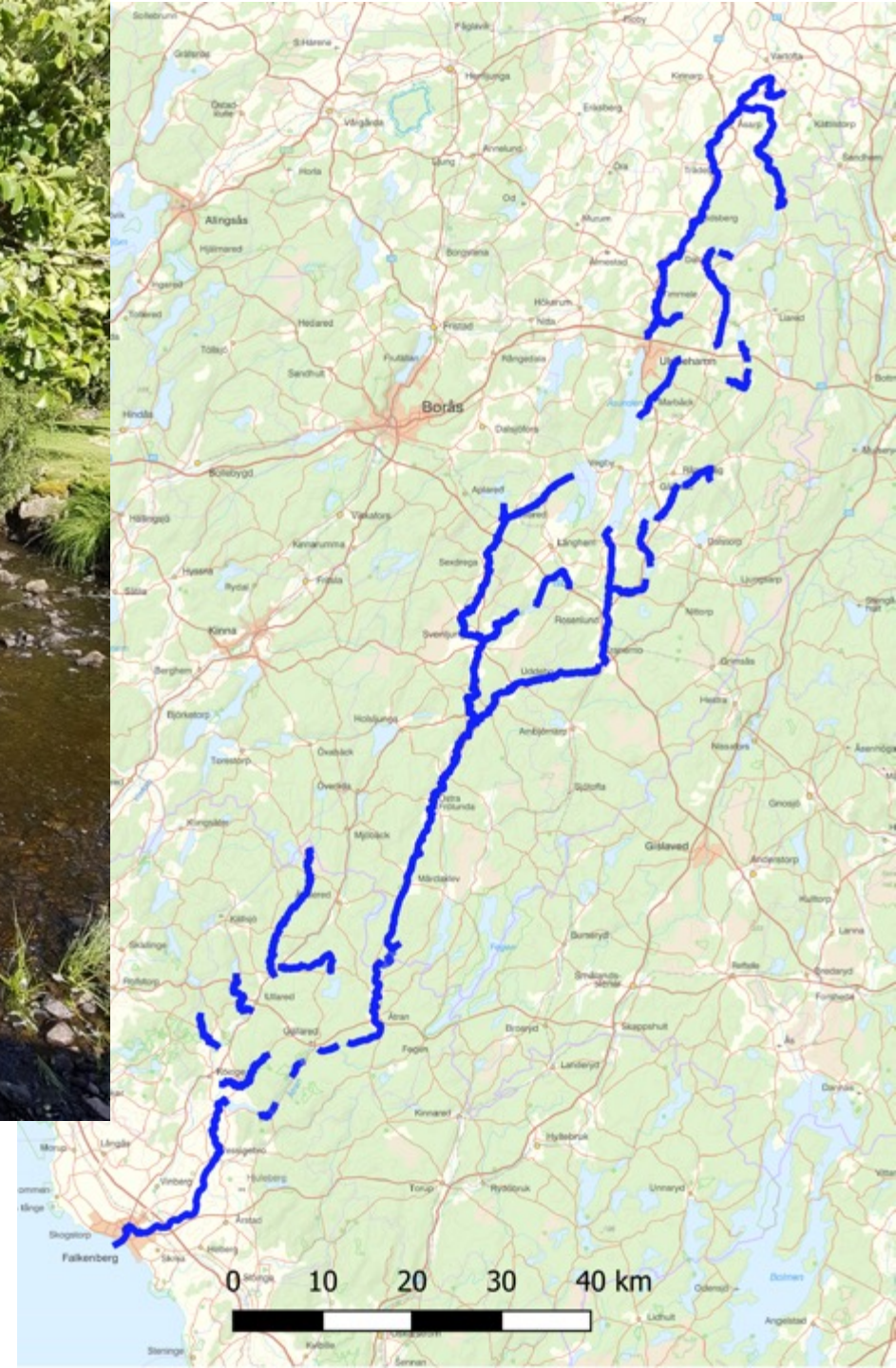

Foto: Ingela Danielsson

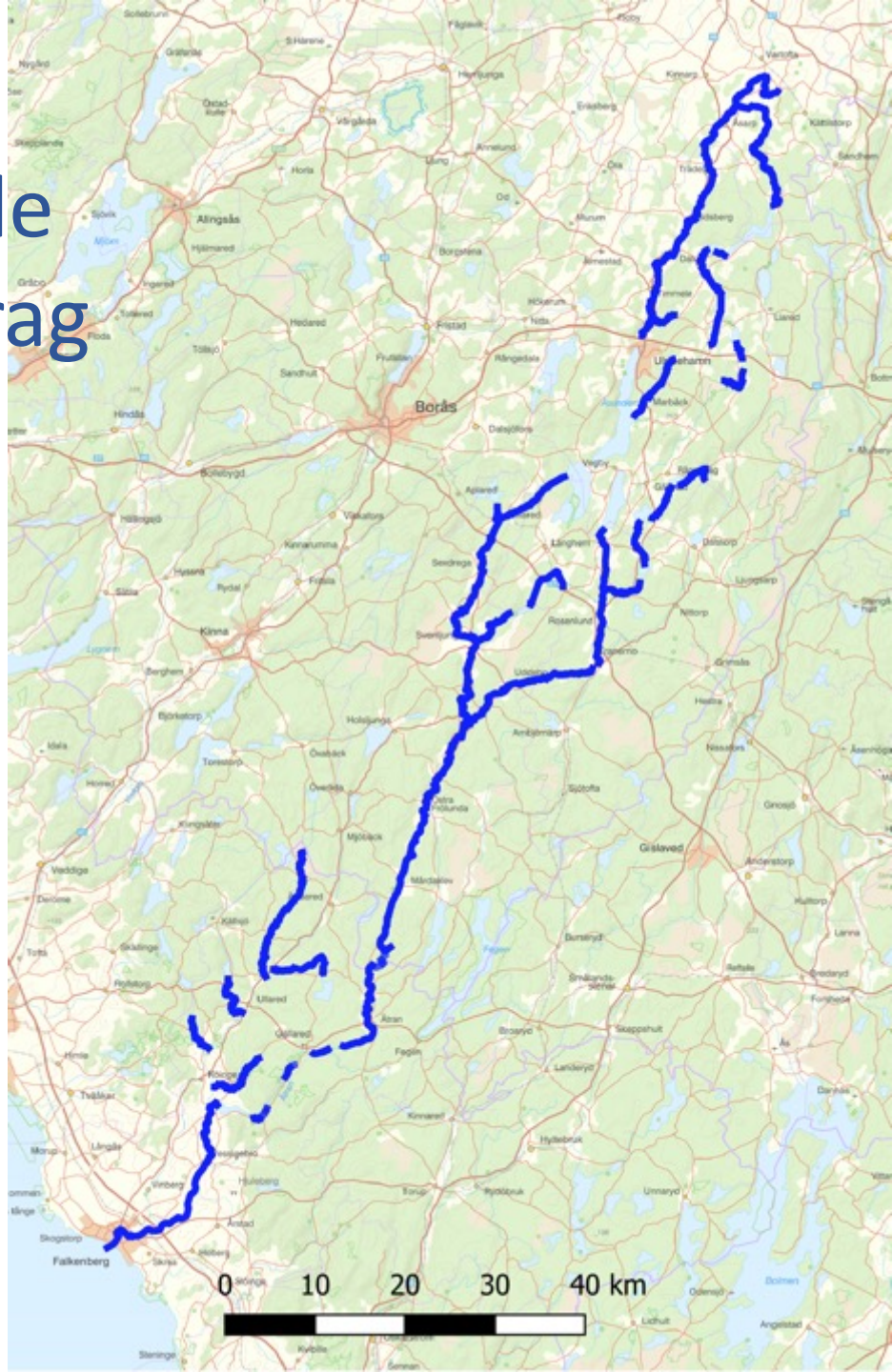

Kartläggning -Biotopkartering

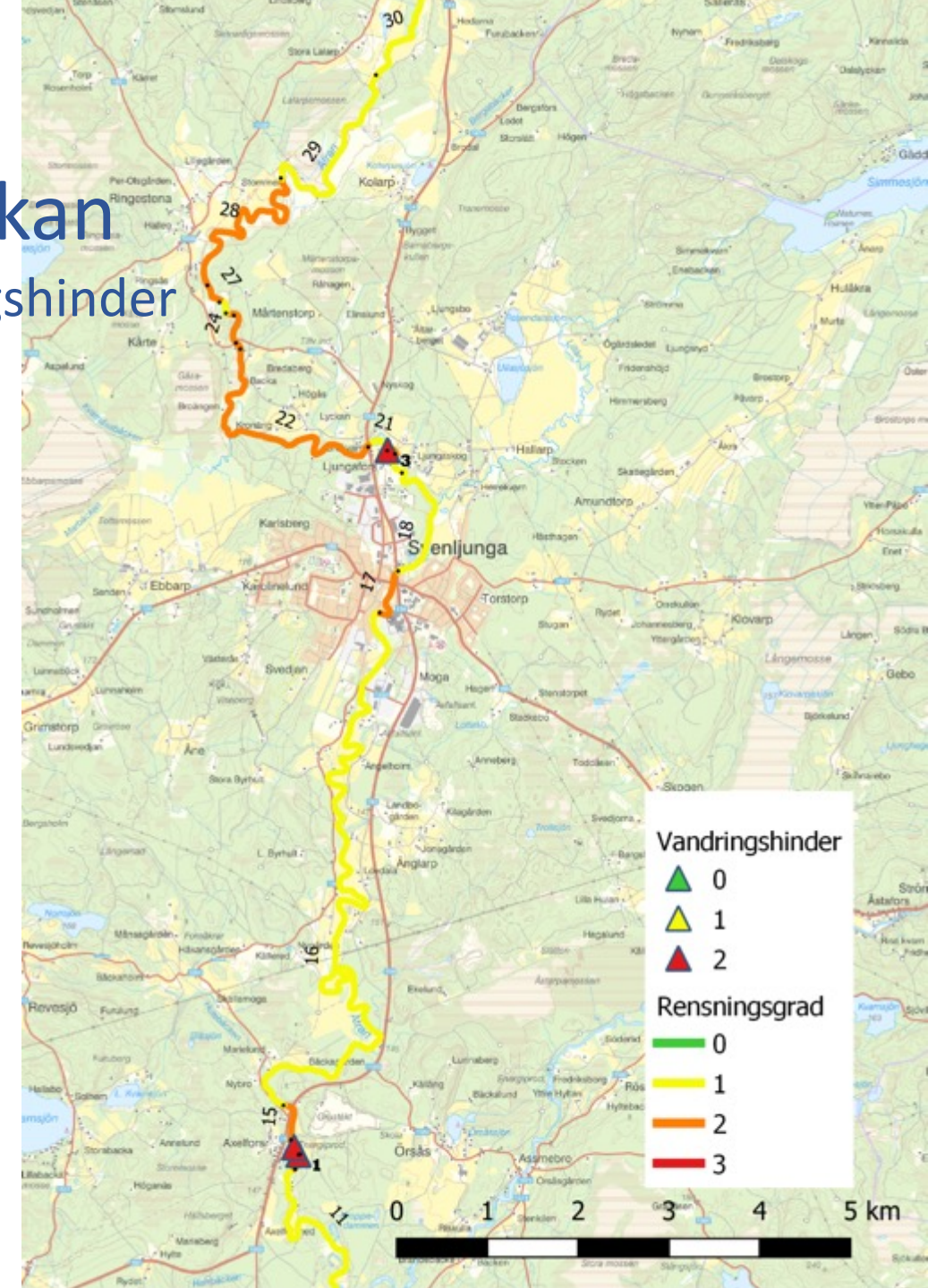
- Ätran och många biflöden har inventerats under 2020-22
- Viktigt kunskapsunderlag
- Åtgärdsförslag för miljöförbättringar

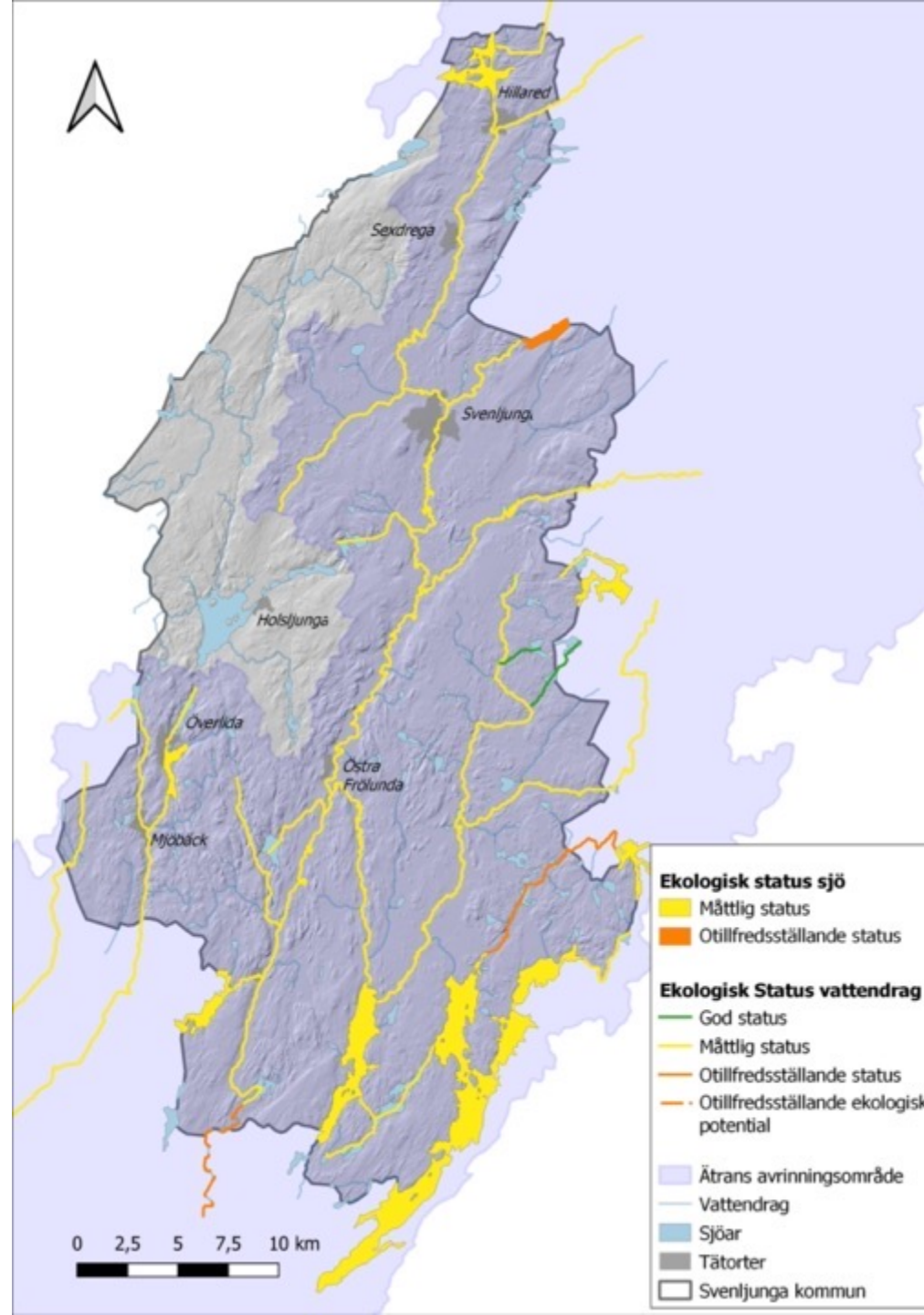
Karterade vattendrag

Påverkan vandringshinder

Ekologisk status för ytvatten enligt Vattenmyndigheten

Statusklassning enligt vattenmyndigheten (exempel från kommunen)

 Hög ekologisk status
 God ekologisk status.

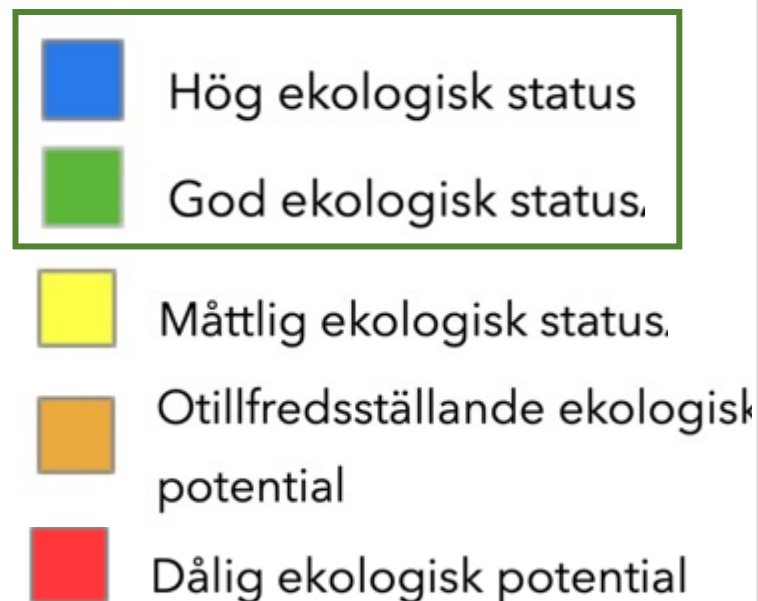
 Måttlig ekologisk status.

 Otillfredsställande ekologisk potential

 Dålig ekologisk potential

Sjö		Sammanvägd Ekologisk status	Ekologisk status					Kemisk status
ID	Namn		Biologiska kvalitetsfaktorer	Fysikaliska-Kemiska kvalitetsfaktorer		Hydro-morfologi		Prioriterade ämnen
			(Fisk, Bottenfauna, Kiselalger)	Näringsämnen	Försurning	Konnektivitet	Morfologi	
WA92146599	Fegen				1			
WA35033061	Gräskan				1			
WA52749898	Kalvsjön				1			
WA46864777	Simmesjön							
WA95735206	Spaden				1			
WA20544708	Stora Hallången				1			
WA90848225	Storasjön							
WA38730213	Såken							
WA50681234	Visen				2			

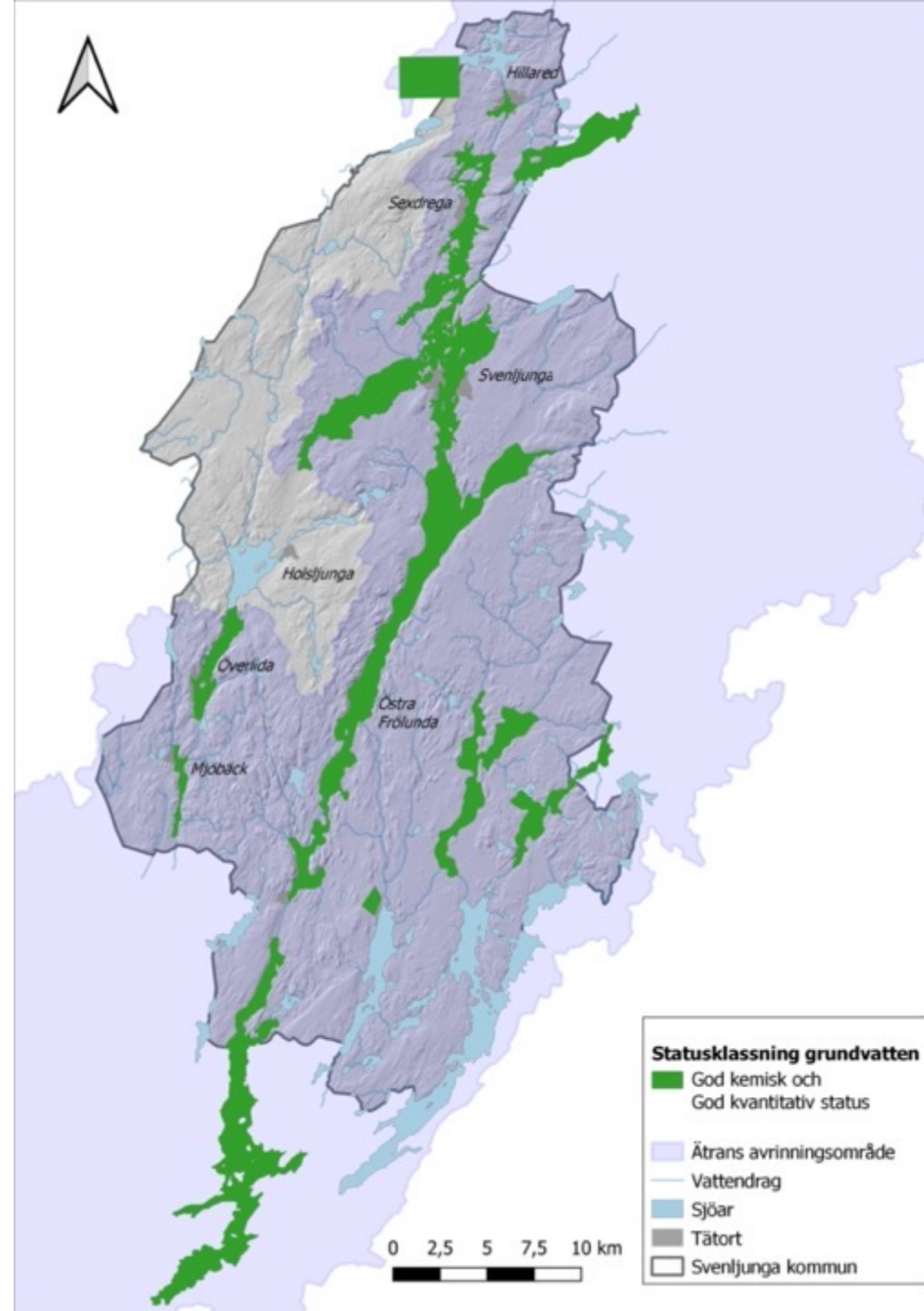
Statusklassning enligt vattenmyndigheten (exempel från kommunen)

Vattendrag		Sammanvägd Ekologisk status och Ekologisk potential i KMV	Ekologisk status				Kemisk status	
ID	Namn		Biologiska kvalitetsfaktorer	Fysikaliska-Kemiska kvalitetsfaktorer		Hydro-morfologi		
			(Fisk, Bottenfauna, Kiselalger)	Näringsämnen	Försurning	Konnektivitet		Morfologi
WA37472304	Assman: sammanflödet med Musån - sammanflödet med Ätran	Yellow	Yellow	Green	Grey	Red	Yellow	Red
WA39767730	Bäck från Porssjön och Nässjön	Yellow	Yellow	Grey	3 Green	Red	Yellow	Red
WA91161325	Bäck från Vitasiön	Yellow	Yellow	Grey	4 Yellow	Red	Green	Red
WA58938549	Drägvedså	Yellow	Yellow	Grey	Green	Red	Green	Red
WA57367061	Enhangen och bäck till sammanflödet med Stångån	Green	Grey	Grey	3 Green	Yellow	Green	Red
WA57111517	Fageredsån	Yellow	Yellow	Blue	3 Green	Yellow	Yellow	Red

Status för grundvatten enligt Vattenmyndigheten

Kartläggning

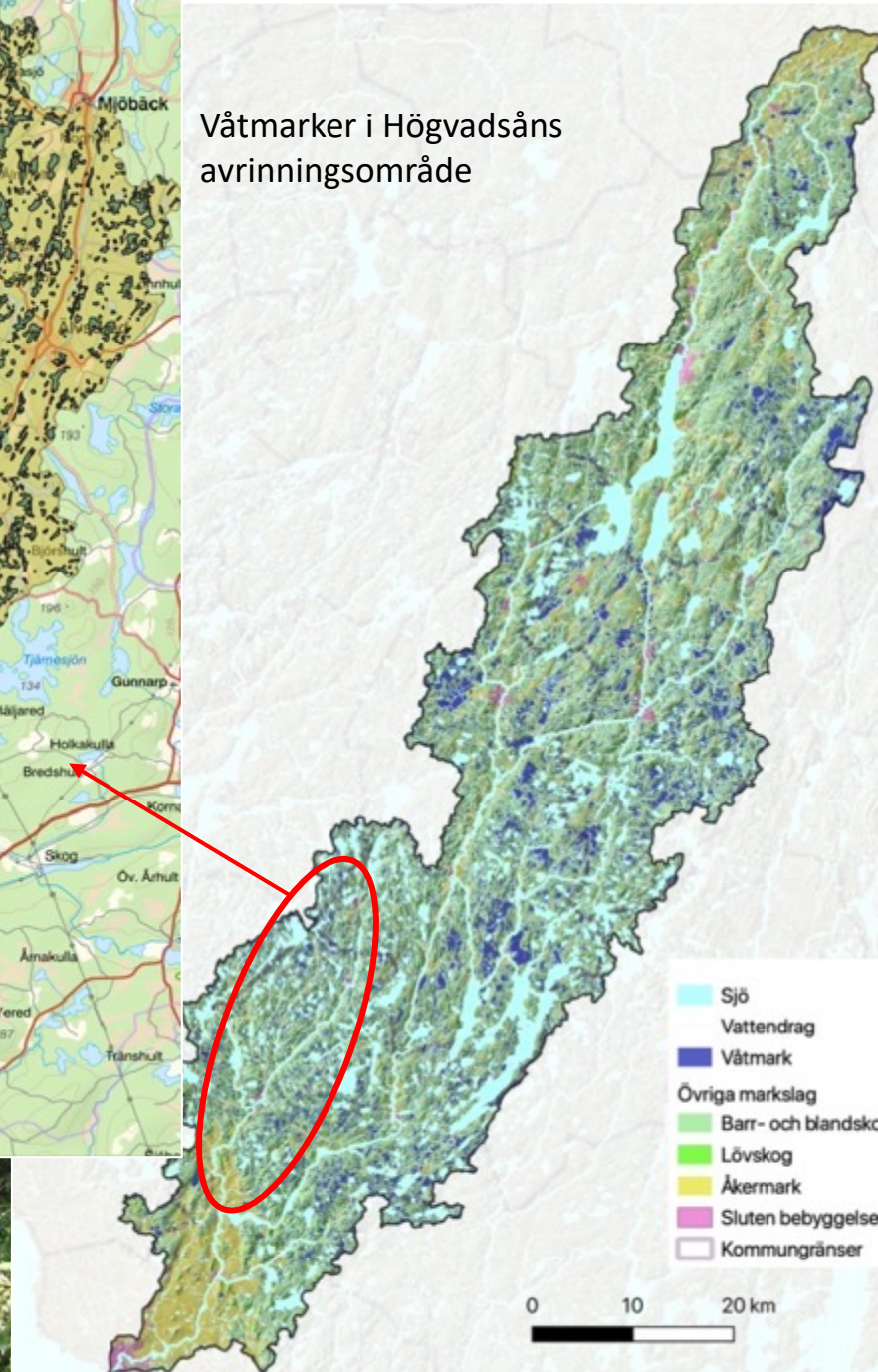
-Våtmarker 2022-23

Att hålla vatten i landskapet

- 1500 våtmarker i skogsmark i fem kommuner
- Viktiga för vattentillgång, klimatanpassning, ekosystem, lagring av koldioxid mm.
- Många kan återvätas genom att gamla diken pluggas utan att påverka skogsbruket

Våtmarker i Högvadsåns avrinningsområde

Exempel på åtgärder som görs

- Skapa vandringsvägar för fisk
- Biotopåtgärder i vattendrag
- Våtmarksanläggning
- Skyddszoner och svämplan

Åtgärder vid vägtrummor

Återvätning av torvmark

Biotopvård vid rensade vattendrag

Våtmarksanläggning

Omlöp för fiks vid dammar

Åtgärder vid vandringshinder för fisk

Skyddszoner

Det nya åtgärdsprogrammet 2021-2027

Kommunerna, åtgärd 1: Vattenplanering

Kommunerna ska genomföra en *förvaltningsövergripande vattenplanering med en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv.....*

.....ska dessutom innehålla

- a) en *plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat* med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen.

- b) en *plan för samverkan med berörda kommuner* inom kommunens avrinningsområden.

MUSA

– Metodutveckling för avrinningsområdesbaserad samverkan 2021-2024

Syften

Modell för samverkan? Hur ska vi arbeta?

- Vad är **behoven**?
- Hur använder vi begränsade resurser bättre och **får mer gjort**?
- Hur få bättre **helhetssyn, långsiktighet** och **hållbarhet**?

En hjälp att genomföra vattenförvaltningen efter kommunens behov och förutsättningar

- **Erfarenhets-** och **kunskapsutbyte**: kommuner, vattenråd, länsstyrelser
- **Samverkan** och **stöd**: länsstyrelse och vattenråd
- Samverkan mellan **parallella frågor** med koppling till vatten

Vad är mer på gång?

- **Kommunala vattengrupper** (tjänstepersoner inom olika förvaltningar som berörs av vattenfrågor)
- **Vattenrådet besöker kommuner** (politiken och tjänstemannagrupper) Hur kan vi samverka?
- **Nätverk** för kommunbiologer och miljöstrateger kring projekt och samverkan i avrinningsområdet
- **Kommunrapporter** om inventeringsresultat och ekologisk status från vattenrådet
- **Vattendag** vid Musån i Tranemo kommun 29/9

Inbjudan till Vattnet och skogen - En vattendag vid Musån

Tid: Fredag den 29/9. Kl.10:00-14:30. Kaffe från 9:30
(Kom gärna i god tid eftersom bussen avgår kl. 10:00.)

Plats: Sågverket vid Grälebo, Mossebo

8 km från Tranemo på väg 27 mot Gislaved. Sväng in mot Mossebo k:a och kör 500 m.

Framtidens vatten- och skogslandskap! Hur hänger det ihop med resten av vattensystemet? Vad finns i skogens vattendrag och våtmarker? Vad kan vi förbättra? Hur kan vi samarbeta mer?

Program

09:30 Kaffe

10:00 Bussfärd till förmiddagens stationer som handlar om:

Skogsbruk vid vatten - Markskoning, hänsyn, blå målklassning i gröna skogsbruksplaner.

Biotopvård i vattendrag - Visning hur det praktiskt går till väga och vilka effekterna blir.

Elfiske och håvning - Vad finns i vattendraget? Visning fisk och småkryp.

12:00 Bussfärd tillbaka och lunch som vi bjuder på.

I samband med lunchen: **Invigning av kalkdoseraren i Musån.**

13:00 Eftermiddagens stationer som handlar om:

Återvätning av våtmarker - Hur går man till väga och vilka är effekterna?

Kalkning - Hur kalkningen går till, omfattning och betydelsen av den.

Samarbete och åtgärdsprogram - Vad innebär Åtgärdsprogram för vatten och hur kan vi samarbeta mer inom avrinningsområden?

14:30 Avslut

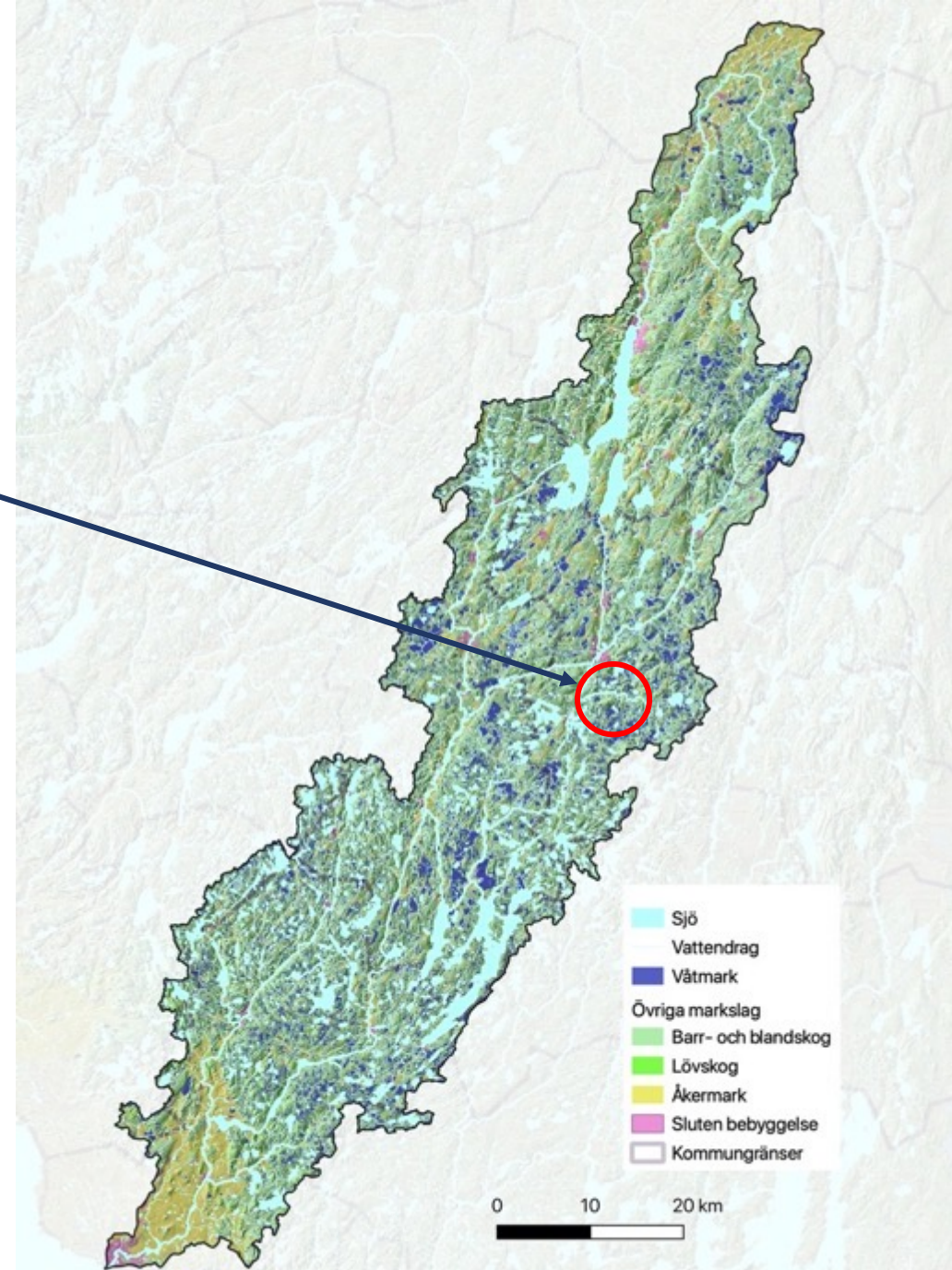
14:35 Möjlighet för alla som vill att titta på ett återvättningsprojekt (cirka 1 tim).

Toavagn och stolar finns där vi äter lunch och vid eftermiddagen. Det går även ta med stol till förmiddagen för den som önskar.

Anmälan senast 22 september till (obs. begränsat antal deltagare!):
Peter Nolbrant biodivers@icloud.com 076-8114607

Ange eventuella allergier mm. Anmälan är bindande eftersom det ingår kostnadsfri lunch. Avanmälan behövs senast två dagar före mötet.

Ätrons vattenråd i samverkan med Södra, LRF, Skogsstyrelsen, länsstyrelsen Västra Götaland och Tranemo kommun
Som en del av MUSA (Metodutveckling för avrinningsområdesbaserad samverkan)

Ta hjälp av ett vattenråd!

En resurs att räkna med i fler frågor än du tror!

Sex goda skäl att samarbeta med vattenråd:

- Värdefulla **sakkunskaper** och **lokalkännedom** tas till vara.
- Fler **miljöförbättrande åtgärder** kan genomföras där kommunens resurser kanske inte räcker till.
- **Bättre och mer hållbara planer** kan tas fram med mindre risk för överklaganden.
- **Minskad polarisering** mellan intressegrupper.
- Det **lokala engagemanget** för miljö och hållbar utveckling ökar.
- Möjlighet att genomföra projekt i **bred samverkan** och med en **helhetsbild** över avrinningsområdet.

Resultat från Water Co-Governance:

<https://atransvattenrad.se/water-co-governance/>

Hur kan vi hjälpas åt?

- Vad är viktigt för er?
- Hur vill ni arbeta och samverka?
- Vad vill ni samverka om?

TACK!

Ordf. Wanja Wallemyr

070 9917450

wanjawallemyr@gmail.com

Johan Andersson

070 6503953

johan@watercircle.info

Peter Nolbrant

076 81146073

peter.nolbrant@icloud.com

Det finns
många frågor
där vatten berörs:

- biologisk mångfald
- dricksvatten • skogsbruk
- utbildning och skola • säkerhet
- rekreation • samhällsplanering
- kultur • kulturhistoria • energi
- livsmedelsproduktion
- näringslivsutveckling